nébih
termőföldtől
az asztalig

XX. Növényorvos Nap

A szőlő aranyszínű sárgaság (FD) megítélése hatósági szemmel

Szűcs Csaba
Nébih Növényvédelmi Igazgatóság

Gödöllő, 2026. 11. 11.

A szőlő aranyszínű sárgaság fitoplazma

- A szőlő egyik legveszélyesebb zárlati (karantén) kórokozója. **Csak a szőlőn okoz gazdasági kárt.**
- Gazdanövényeiről terjesztő rovarral kerülhet át a szőlőre.
  Fő vektora **az amerikai szőlőkabóca *(Scaphoideus titanus).***
- Hazánkban a kórokozó **szőlőn először 2013 augusztusában jelent meg** (Zala megye, Lenti község).
- **Jelenleg 22 borvidékből már 22 érintett és** 19 megyéből **18-ben már igazoltan jelen van.**
  - Laborautó
  - Tokaji borvidék
- **Nógrád** megye az eredmények alapján **mentes**
  → szlovák értesítés, puffer 4 km-re, majd 955m-re a megyehatártól

A szőlő aranyszínű sárgaság fitoplazma

Tokaj, 2026.07.23.

2026. évi FD fertőzési esetek

Grapevine Flavescence dorée fertőzési esetek Magyarországon
2026-ban regisztrált esetek

2026.11.06-i állapot

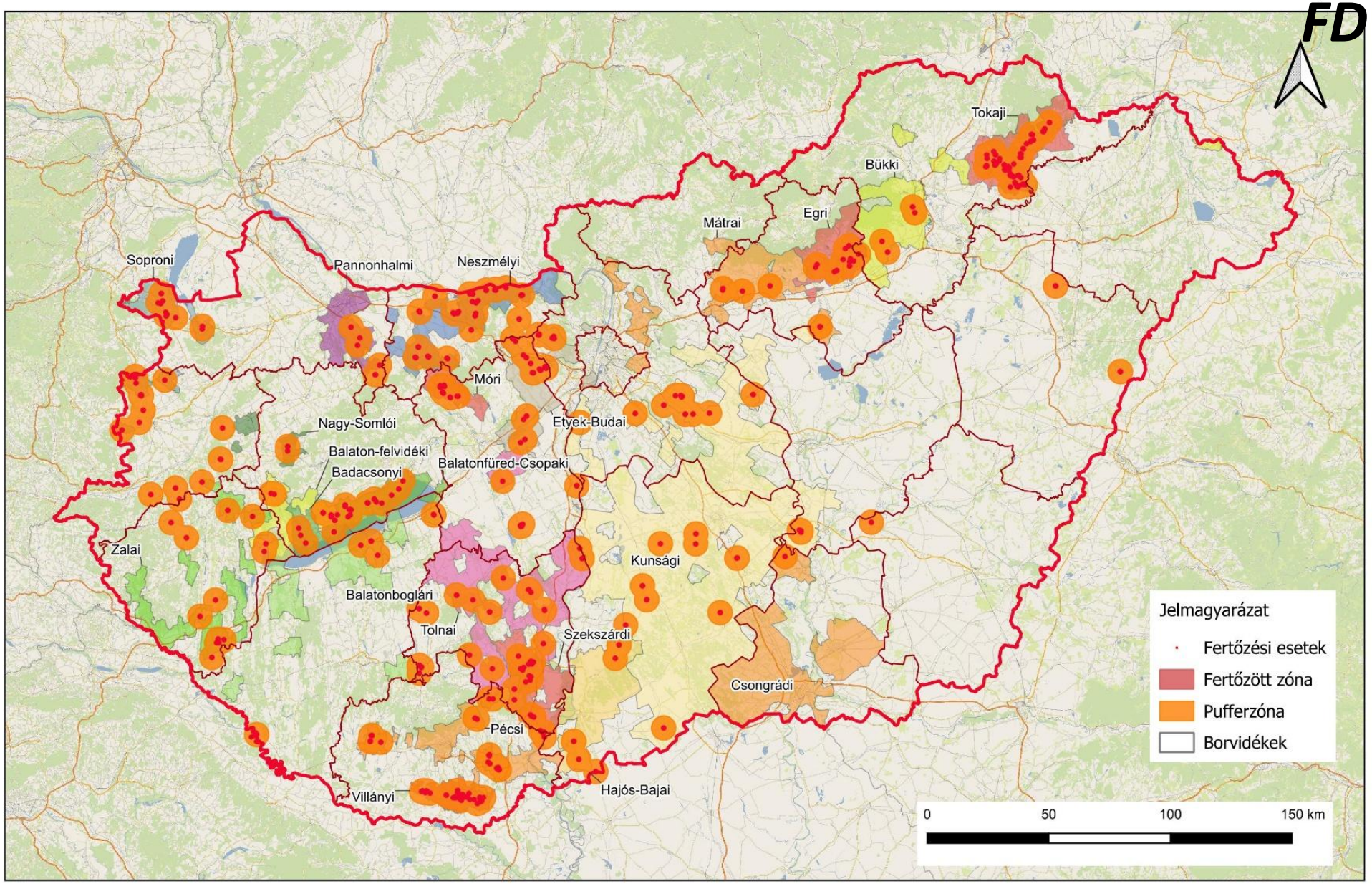

- **Új borvidéki érintettség** 2026-ban: **Bükki Borvidék**

** A 2026. évi felderítési és laboratóriumi adatok feldolgozása még folyamatban van, ezért a térkép nem tartalmazza a teljes adatsort.*

FD fertőzési esetek (2013-2026)

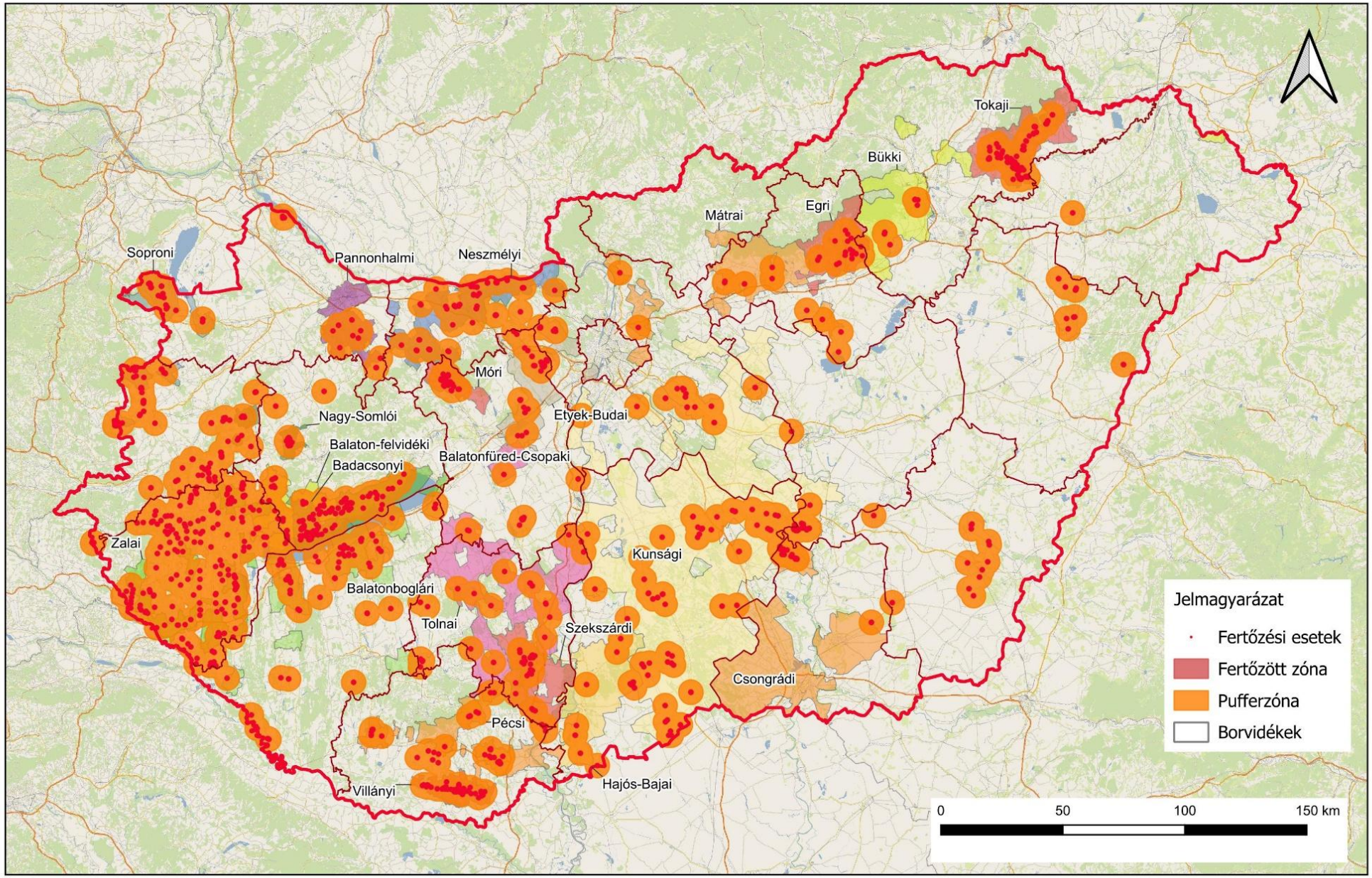

** A 2026. évi felderítési és laboratóriumi adatok feldolgozása még folyamatban van, ezért a térkép nem tartalmazza a teljes adatsort.*

Fontosabb jogszabály változások - 2026

- **43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet:** a növényvédelmi tevékenységről szóló alaprendelet.
  A módosítások értelmében kötelező az **amerikai szőlőkabóca elleni védekezés** (VII.27.)**.**

- **7/2001. (I. 17.) FVM rendelet:** A növényegészségügyi feladatok végrehajtásának részletes szabályozása.
  A legfrissebb módosítások pontosítják a szőlőültetvény fogalmát, és ami kritikus: **a teljes ültetvény kötelező kivágását megalapozó fertőzöttségi küszöbérték 30%-ról 20%-ra csökkent**.

- **383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet:** Ez a rendelet jelöli ki a növényvédelmi és növényegészségügyi hatósági feladatokat ellátó szerveket, meghatározva a megyei kormányhivatalok és a járási hivatalok pontos hatáskörét és illetékességét a zárlat elrendelése, a pufferzónák kijelölése és a kényszerintézkedések végrehajtása során (VIII.28.).
  → **növényorvosok bevonása a helyszíni szemlékbe**

Intézkedések, aktualitások

- **43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet módosítása**→ kötelező védekezés *Scaphoideus titanus* ellen
- **Megyei védekezési felhívások** (3 felhívás két körben) kabóca elleni védekezéshez.
- **Szükséghelyzeti engedélyek** kabóca elleni védekezéshez.
- **Amerikai szőlőkabóca monitoringban** a NAK és a Növényorvosi Kamara is részt vett – sárgalapok, jelölőfestékek beszerzése és kiosztása.
- **Amerikai szőlőkabóca** és FD **lakossági aloldal** (IV.02.) folyamatosan frissül

  Több közlemény (pl.: kabóca-monitoring, új fertőzési eset, szüret utáni készítmények)

- **Károsító-monitoring rendszer** új funkcióval bővült → **mobil applikáció** (VI.8.)
- Magyar Közlöny 2026. évi 117. szám - 383-as módosítás, növényorvos ellenőrzésbe történő bevonhatósága

- HNT webinarium
- **Gyűjtött minták FD vizsgálata kizárólag a kijelölt laboratóriumokban (Velence, Pécs vagy Budapest)**

Intézkedések, aktualitások

- Hegyközségek Nemzeti Tanácsa (HNT) által készített **HEGYIR rendszer** (Hegyközségi Információs Rendszer)
    - A szőlő aranyszínű sárgaság betegség (FD) elleni védekezés **helyszíni felderítés, dokumentációs és önellenőrzési feladatok támogatását szolgálja**. HEGYIR hozzáférések a NÉBIH és kormányhivatali felhasználók részére.
- **Nébih Téradat Tárház**
    - Ezen a felületen jelennek meg rétegekként a hatósági zárlat alá vont területek, a pufferzónák és a szemlecsoportok által bejárt útvonalak.

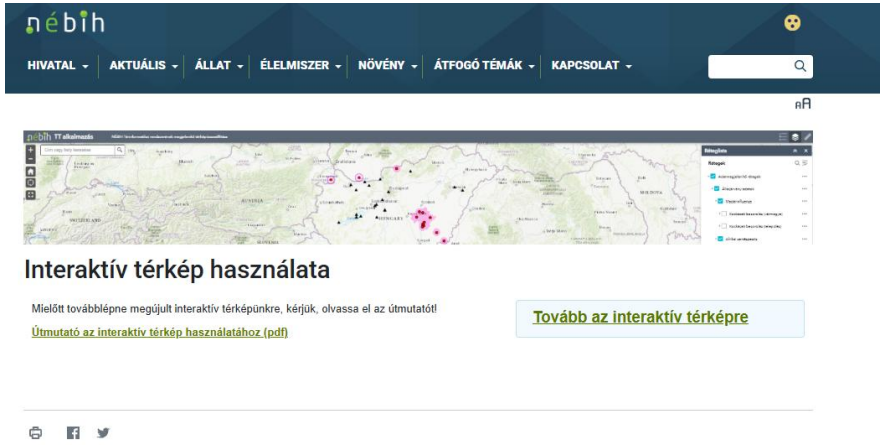

https://terkepportal.nebih.gov.hu/?config=config.json

- **Szaporítóanyaggal kapcsolatos egyeztetések, útmutató** – mintavétel, korlátozás, esetleges tiltás utáni feloldás feltételeinek meghatározása.

FD Szükséghelyzeti Munkacsoport

- 2026. áprilisban alakult meg a munkacsoport
- Külsős szakértők bevonásával
    - Nébih, AÉM, Kormányhivatalok, HNT, Növényorvosi Kamara
- 2026. szeptember 30-ig 6 db ülés
- Folyamatosan helyzetértékelés és döntéshozatal a védekezési stratégiákról

    → **új stratégia kialakítása**

- 7/2001. FVM rendelet és a károsító-specifikus készenléti terv felülvizsgálata

Nemzetközi kapcsolattartás - „GFD meeting”

- **2011 óta minden évben megrendezik** változó helyszínen a témában érintett országok részvételével.

Céljai:

- aktuális helyzetkép országonként;
- technológiák és hatékonyság valamint intézkedések értékelése és vitája.

- 2025-ben Bécsben 8 ország (AT, SI, IT, CZ, HU, DE, FR, CH) részvételével.
- 2026-ban Csehországban került sor a rendezvényre.
- **2027. évi magyarországi GFD follow-up meeting előkészítése megkezdődött,** 12 európai ország meghívásával.

Tematikus aloldalak a Nébih portálon

https://portal.nebih.gov.hu/amerikai-szolokaboca

Amerikai szőlőkabóca

A felületen az FD-vel és kórokozó terjesztését elősegítő amerikai szőlőkabóca (*Scaphoideus titanus*) vektor elleni védekezéssel kapcsolatos információk, tájékoztató anyagok érhetőek el.

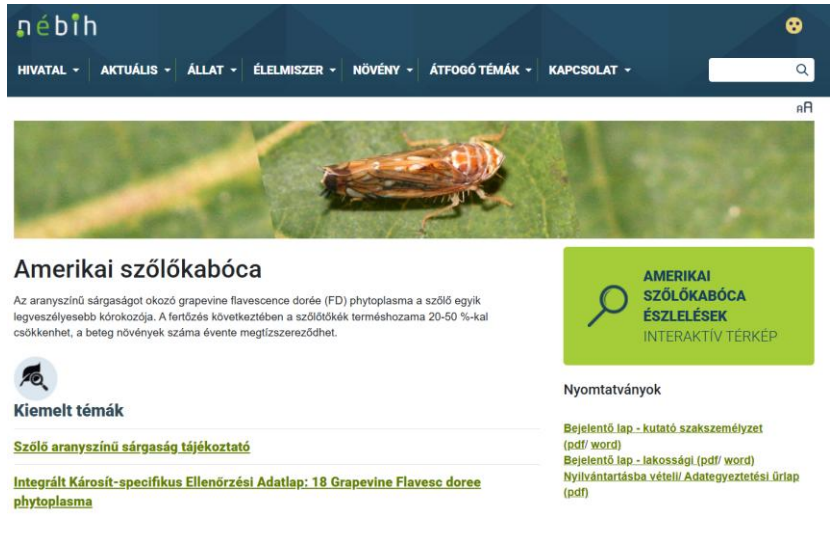

Amerikai szőlőkabóca lakossági oldal

Fontos a lakosság értesítése és figyelemfelhívása, hogy a tőkék rendszeres ellenőrzésével, egészséges szaporítóanyag vásárlásával és a gyanús esetek azonnali bejelentésével segítsék a védekezést.

[FD betegség információk - Nébih]

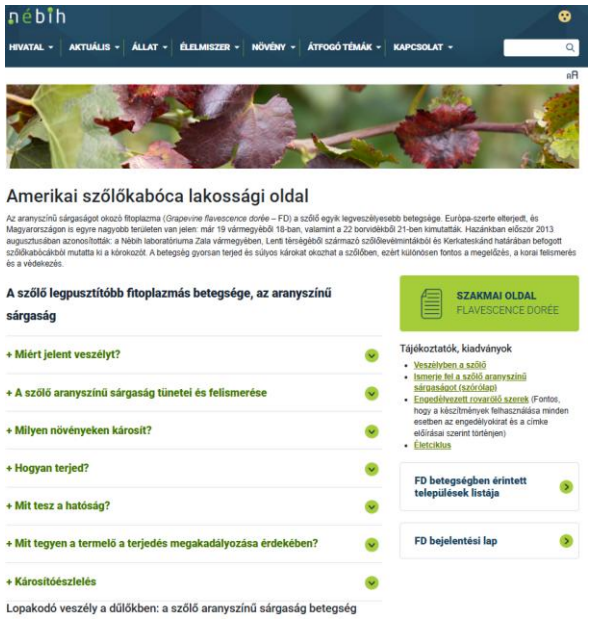

Nébih 2026-ban készített, lakosságnak szóló FD kiadványa

Nébih - Károsító-monitoring rendszer

Többek között a ***Scaphoideus titanus*** **megfigyelésére fejlődési stádium** megjelölésével, valamint **a védekezés időzítéséhez alkalmazható**.

Rögzítés mobil applikáción keresztül (2026)

Például:

- lárvafertőzöttség felmérése a fertőzött táblákon május közepétől július végéig
- imágók megfigyelése június közepétől szeptember végéig

A felület elérési linkje:
https://karositomonitoring.nebih.gov.hu/Default

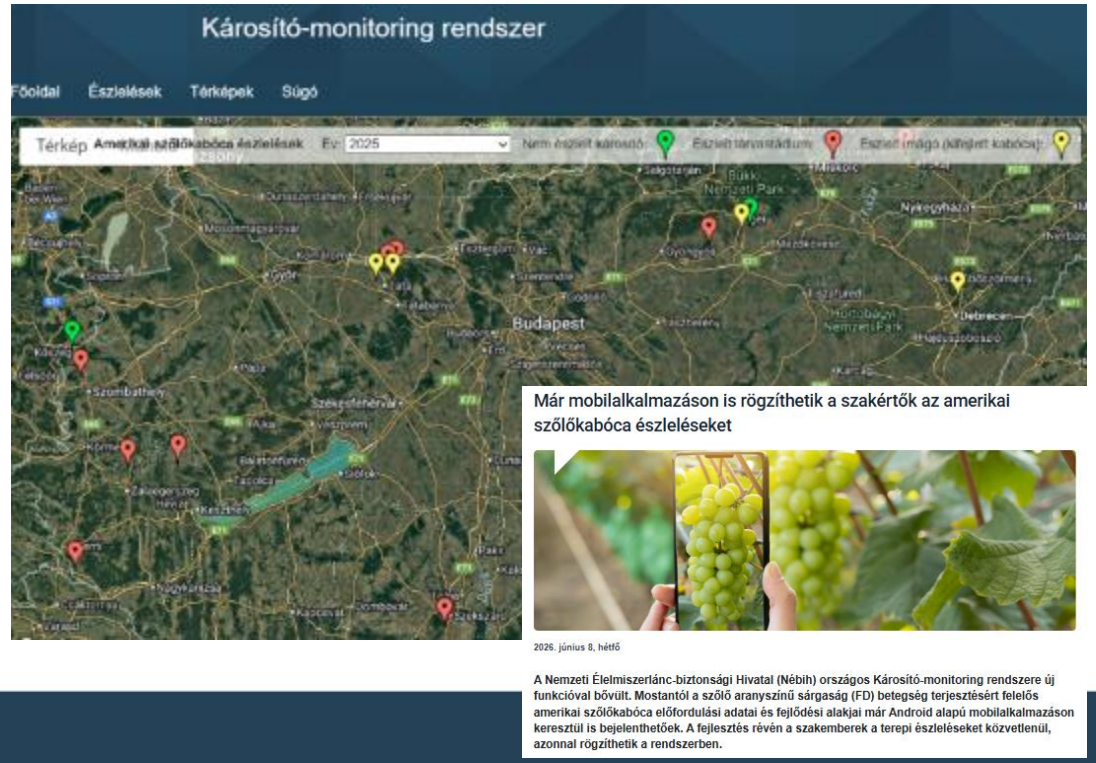

Amerikai szőlőkabóca monitoring

Kiosztott sárga **ragacslapok**:

- KH-k összesen 4920 db
- MNMNK 1710 db

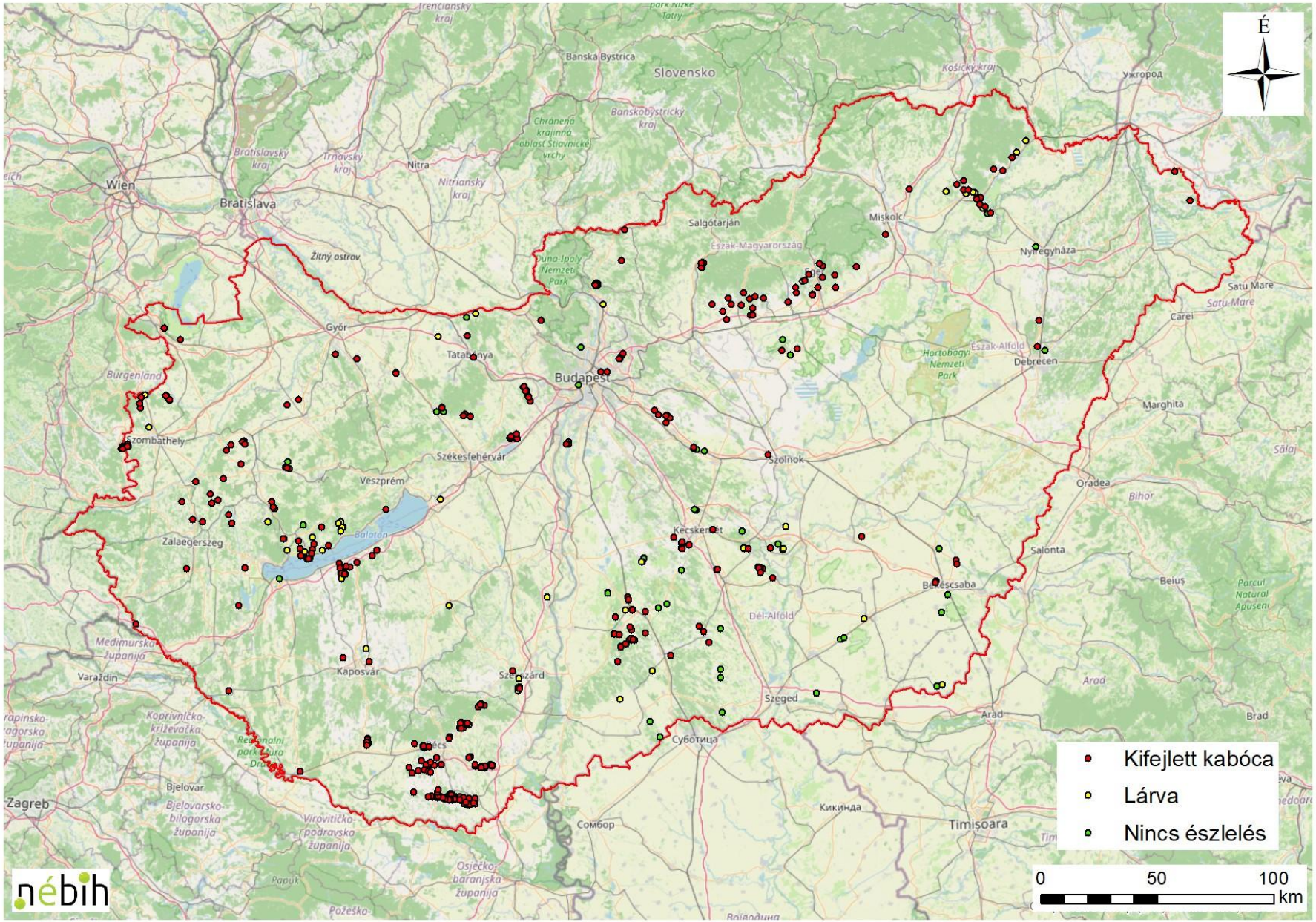

Amerikai szőlőkabóca monitoring

Károsító-monitoring rendszer lekérdezés:

Amerikai szőlőkabóca (db)	Helyszín	Felhasználó	Szerepkör
3287	301	35	Amerikai szőlőkabóca (Kormányhivatal)
29	4	1	Amerikai szőlőkabóca (kutatóintézet)
169	9	1	Amerikai szőlőkabóca (Nemzeti Agrárgazdasági Kamara)
2803	212	39	Amerikai szőlőkabóca (Növényorvosi Kamara)

STATISZTIKA (AMERIKAI SZŐLŐKABÓCA)

ST monitoring 1.0

Év: 2026
Észlelések száma: 6249

Amerikai szőlőkabóca (*Scaphoideus titanus*) monitoring útmutató
(lárva- és imágó gyűjtési módszerek, határozási segédlet)

Védekezési felhívások

- **Cél:** Országos áttekintés és gyors tájékozódás a szőlő aranyszínű sárgasága (FD) elleni kötelező védekezésről.
- **Kormányhivatalok oldalán is elérhető**

KOMÁROM-ESZTERGOM VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

HIVATALOS VÉDEKEZÉSI FELHÍVÁS
2026/I.

A VÉDEKEZÉS ELVÉGZÉSE MINDEN TERMELŐ SZÁMÁRA KÖTELEZŐ!

1. INDOKLÁS

Az amerikai szőlőkabóca lárvák kelése 2026. május 15. napján megkezdődött. A kártevő terjesztői a szőlő aranyszínű sárgaság betegségét okozó (FD) fitoplazmát, mely betegség gyógyíthatatlan. A védekezés célja a járvány megfékezése.

Bővebb információ az FD-ről és az amerikai szőlőkabócáról az alábbi linken érhető el:
https://portal.nebih.gov.hu/fd-betegseg

2. JOGSZABÁLYI ALAP ÉS SZANKCIÓK

Az (EU) 2016/2031 rendelet, a 2008. évi XLVI. törvény és a 7/2001. (II. 17.) FVM rendelet jogszabályi előírásaival összhangban az amerikai szőlőkabóca elleni védekezés kötelező. A kezeléseket a közzétett védekezési felhívásokban meghatározott időzítés figyelembevételével szükséges elvégezni. A mulasztás növényvédelmi bírságot, a támogatások megvonását vagy az ültetvény kivágását vonhatja maga után.

3. HATÁRIDŐK ÉS ÜTEMEZÉS

Stádium	Optimális időpont	Művelet
L2-L3 lárva	június 8-15	Permetezés kezdete
L3-L5 lárva	az előrejelzési adatok függvényében legkésőbb július 6-ig	Fő permetezési idő
Imágó	a II. védekezési felhívás szerint, várhatóan július 15-30 között.	Permetezés

4. ENGEDÉLYEZETT SZEREK

Részletes lista az 2. sz. mellékletben vagy az alábbi linken:
https://portal.nebih.gov.hu/documents/10182/150443079/Engedelyezett+rovarolo+szerek.pdf

5. HASZNOS TUDNIVALÓK A HATÉKONYSÁGÉRT

- Törzstisztítás: A permetezés előtt feltétlenül végezze el a törzstisztítást, mert a lárvák a tőhajtásokon bújnak meg.
- Permetlé fedettsége: Ügyeljen a teljes lombfelület és a levelek fonákának megfelelő permetbefedésére.
- Szerfelhasználás: Javasolt legalább egy alkalommal felszívódó készítményt alkalmazni a tartós hatás érdekében.
- Bővebb információ és technológiai segédlet:

KONVENCIONÁLIS
Amerikai szőlőkabóca - Integrált növényvédelmi technológia összefoglalása

ÖKOLÓGIAI MŰVELÉS
Az aranyszínű sárgaság és az amerikai szőlőkabóca elleni védekezés ajánlott technológiája ökológiai művelésben - Ökológiai Mezőgazdasági Kutatóintézet

- **Nébih adatbázisában a főbb oszlopok/adatok:**
  - Megye / térség megnevezése
  - Fenológiai stádium (pl. lárva vagy imágó fejlettségi szintje)
  - Időzítés (az adott beavatkozás/permetezés pontos napra lebontott intervalluma)
  - Javasolt beavatkozás (pl. kötelező rovarölő szeres kezelés, törzstisztítás, felszívódó szer használata

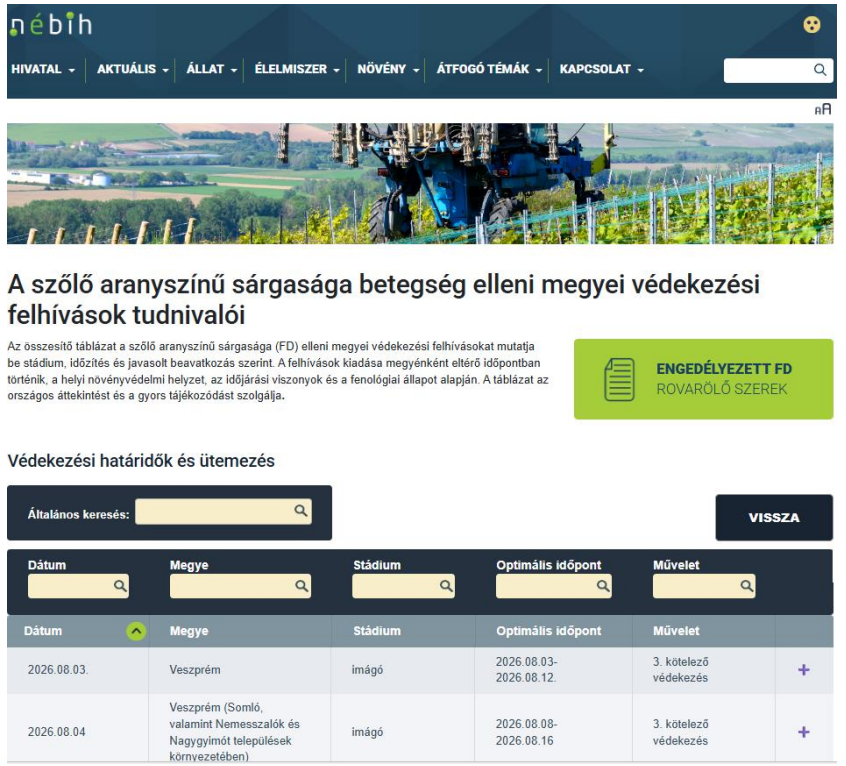

https://magyarnovenyorvos.hu/amerikai-szolokaboca-integralt-novenyvedelmi-technologia-osszefoglalasa

https://biokutatas.hu/hir/az-amerikai-szolokaboca-elleni-okologiai-vedekezes-2/

https://portal.nebih.gov.hu/fd-vedekezes

Fejlődési stádium, kezelési időpontok és alkalmazható növényvédő szerek

Amerikai szőlőkabóca életciklusa

Preventív védekezés szükséges, de legkésőbb L3-tól!

Fenológiai állapot

Védekezések időzítése

A hatékony rovarölő szeres védekezések időzítéséhez elengedhetetlen.

Nébih Növényvédő szerek adatbázisa

Engedelyezett rovarolo szerek

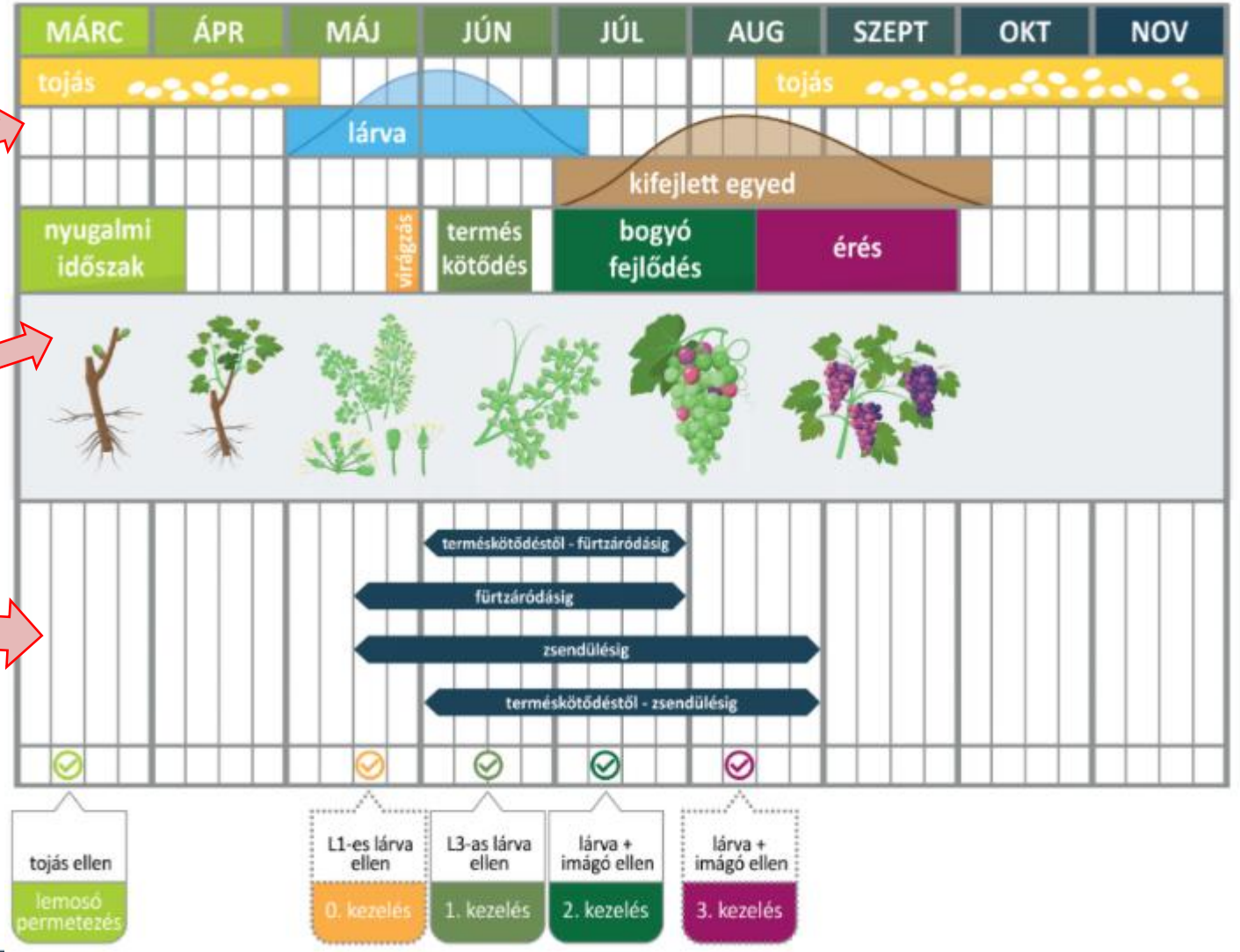

Idén újabb rovarölő szerek kaptak engedélyt

Idei engedélyekkel együtt:

- A szőlőkabóca elleni védekezésben jelenleg **összesen 55 készítmény alkalmazható, melyek közül 12 ökológiai gazdálkodásban is felhasználható**.

- **Szüret után is alkalmazható három növényvédő szer** az amerikai szőlőkabóca ellen:
    - Decis Forte, Klartan 24 EW, Oroganic

Bővült az amerikai szőlőkabóca elleni védekezésben engedélyezett rovarölő szerek listája - Nébih

Szüret után is alkalmazható három növényvédő szer az amerikai szőlőkabóca ellen - Nébih

Újabb rovarölő szerek kaptak engedélyt az amerikai szőlőkabóca elleni védekezésben

2026. április 24, péntek

A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) bővítette az amerikai szőlőkabóca elleni védekezésre engedélyezett készítmények körét: további hat készítmény engedélyét kiterjesztette a szőlő aranyszínű sárgaság (FD) elleni védekezésre. Emellett négy készítmény az idei évre szükséghelyzeti engedélyt kapott.

Szőlőben kabócafajok ellen engedélyezett rovarölő szerek

Lezárva: 2026. június 11.
(Forrás: Növényvédő szerek adatbázisa, Nébih)

Készítmény	Hatóanyag	Forgalmi kategória	Legkisebb kiszerelés	A legkisebb kiszereléssel kezelhető terület **	A kezelések maximális száma egy tenyészidőszakban	Alkalmasság a lárvák és/vagy az imágók elleni védekezésre	Hatásmechanizmus
Agrokén ökológiai termesztésben is felhasználható	poliszulfidkén, paraffinolaj, etoxilált zsíralkohol	III.	0,25; 0,5; 1; 5; 20; 50 kg; 1 m^3	50 m^2	2	tojás	kontakt
Decis	deltametrin	III.	5×3 ml 50 ml	5×200 m^2 3333 m^2	2	lárva, imágó	kontakt
Decis Forte (származtatott: Detector, Nuyard)	deltametrin	I. II.	≥100 ml 50 ml	1,3 ha 6666 m^2	2	lárva, imágó	kontakt
Decis Mega	deltametrin	II.	≥100 ml	666 m^2	3	lárva, imágó	kontakt
Exirel (származtatott: Irazu)	ciántraniliprol	I. II.	≥200 ml ≥20 ml	2222 m^2 220 m^2	2	lárva	szisztemikus
Karate Zeon 5 CS (származtatott: Full 5 CS, Kendo 5 CS, Ninja Zeon 5 CS); (párhuzamos: Karate Zeon, Karate Zeon 050 CS)	lambda-cihalotrin	II. III.	≥200 ml 2,5; 5; 50 ml	8000 m^2 100 m^2	2	lárva, imágó	kontakt
Klartan 24 EW (származtatott: Mavrik 24 EW, Monospel 24 EW)	tau-fluvalinát	I. II.	0,2 l 3 ml	6666 m^2 100 m^2	2	lárva, imágó	kontakt

1

Szemlecsoportok

- **Nébih oktatási anyag**

Tudnivalók az aranyszínű sárgaság betegséget okozó fitoplazmáról és terjesztő vektoráról - Szemlecsoportok elméleti oktatása

  - Jelölő festékek beszerzése

- **<u>Feladatok</u>**
  - az **FD tünetek észlelése;**

- **<u>HNT szervezésben:</u>**
  - megyei kormányhivatal növényvédelmi felügyelőjének irányítása alatt
  - **619** (2025: 200) **szemlecsoport**
  - **16 932** (2025: 8691) **hektár leszemlézett** terület
  - **5483** (2025:1700) **fő**

https://portal.nebih.gov.hu/fd-oktatas

Drónos felderítés

2025. október 9-én indult

- **7296 ha szőlő terület lerepülése**
- **810.283 db fényképfelvétel készült**
- **AI tanítása FD tünetfotókkal**

2026-ban folytatódott szeptember 18-tól

- **1000 ha**
- első időszakban Bács-Kiskun, Baranya, Borsod-Abaúj-Zemplén, Győr-Moson-Sopron, Heves, Tolna, Veszprém megyékben.

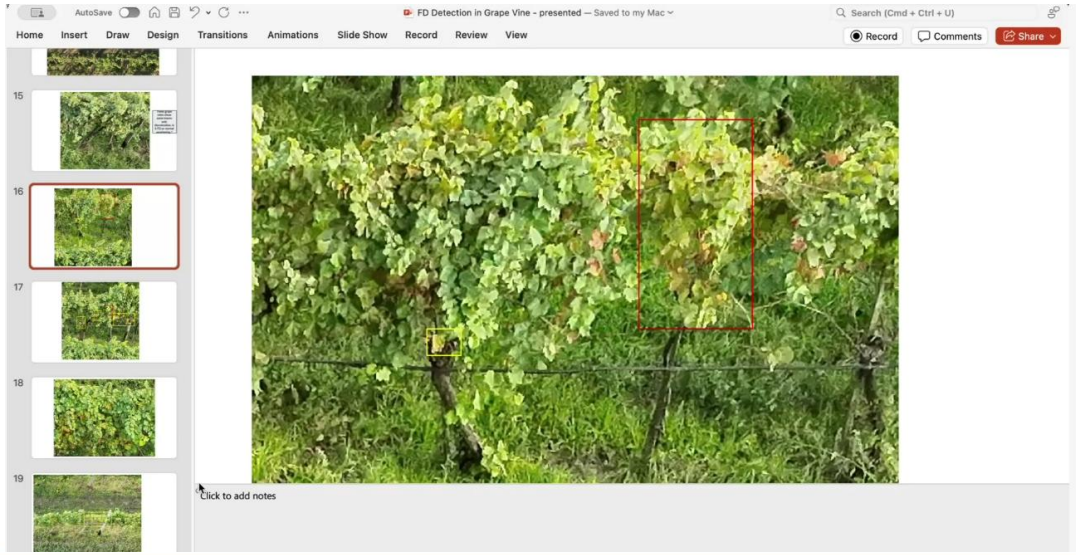

Monitoring és felderítés

A gyanús növények és a betegség terjedésében szerepet játszó rovar kártevő (vektor) jelenlétének folyamatos felderítése elengedhetetlen a hatékony védekezéshez. **Az ültetvényeket** ezért **folyamatosan járni kell, szemlézni és mintázni.**

- **<u>Elvégzett feladatok</u>**
  - Amerikai szőlőkabóca lárvák megfigyelése és rögzítése a Károsító-monitoring rendszerben
  - Imágók esetében sárga ragacslapok megfigyelése, levelek vizsgálata (imágó, fonáki részen lárva jelenlét), illetve az FD tünetek észlelése;
  - Gyanú esetén, vagy tünetek észlelésekor **jelölőfesték alkalmazása**

Felderítést végeztek a KH növényvédelmi felügyelői (drónos kiegészítő felderítés), emellett szemlecsoportok alakultak a HNT szervezésében. A kialakított szemlecsoportok a **felderítéseket** a **megyei kormányhivatal növényvédelmi felügyelőjének irányítása alatt végezték**.

Monitoring és felderítés

Könnyen összetéveszthető tünetek → **oktatást igényelt**

- Nébih Szemlecsoportok részére készített oktatóvideó
- Nébih szakmai anyagok aktualizálása, előadások
- HNT webinárium

Bivalykabóca okozta tünet

Szőlőlevél sodródás vírus
(*grapevine leafroll-associated virus,* GLRaV)

Védekezési lehetőségek a terjesztő amerikai szőlőkabóca ellen

- **Amerikai szőlőkabóca elleni védekezés**: a megelőzésben elsődleges a károsítót terjesztő kabócák elleni rendszeres rovarölő szeres kezelés.
- **Vadon élő gazdanövények irtása**: a szőlőültetvényekhez közeli területeken kiemelten kell írtani az egyéb gazdanövényeket.
- **Ellenőrzött szaporítóanyag használata**: kizárólag egészséges, hatóságilag ellenőrzött szaporítóanyag ültethető. Fertőzött szaporítóanyaggal nagy távolságokra is terjedhet a kórokozó.
- **Elhanyagolt szőlőültetvények**: felderítése, felszámolása

Összefoglalás

A karantén besorolású szőlő aranyszínű sárgaságát okozó *Grapevine flavescence dorée* (FD) fitoplazma, valamint fő vektora, az amerikai szőlőkabóca (*Scaphoideus titanus*) elleni sikeres integrált védekezés alapja a **zárlati kórokozó tüneteinek korai észlelése és a vektorpopuláció folyamatos monitoringja.**

- FD ellen **nem áll rendelkezésre növényvédőszeres eljárás**
- A terjedés megfékezése kizárólag preventív és hatósági intézkedésekkel biztosítható→
    - fertőzésgyanús tünetek észlelése
    - laborvizsgálat
    - a fertőzött szőlőnövények felszámolása
    - a vektor lárvái és imágói elleni összehangolt, célzott rovarölő szeres védekezés

A hazai szőlő- és borágazat biológiai alapjainak megóvása érdekében elengedhetetlen a növényegészségügyi hatóság, a szakmaközi szervezetek és a szőlőtermesztők szoros, jogszabálykövető együttműködése.

Lycorma delicatula

Xylella fastidiosa

Pöttyös lámpahordó-kabóca (Lycorma delicatula)

(Fényképek forrása: György Csóka, Nébih, EPPO)

- **Zárlati károsító, lakossági bejelentés** (nimfák és imágók)
  - **Több mint 100 tápnövény** (bálványfa, szőlő)
- **Első igazolt előfordulása Magyarországon és az Európai Unióban**
- **Hatósági intézkedések és felderítés**
  - Zárlat elrendelése az érintett területre, **intenzív felderítés körülhatárolt területek kijelölés**: 100 m fertőzött terület, 3 km pufferterület
  - **Új szükséghelyzeti engedélyek:** Karate Zeon 5 CS, Decis Forte, Lamdex Extra rovarölő szerek
    és az Oroganic gomba-, rovar- és atkaölő szer
  - **Potyautas –** brüsszeli reptéren imágó fogás (2026 októberében)

Xylella fastidiosa

- **Kiemelt zárlati károsító, hazánkban nincs jelen**
  - **több mint 700 gazdanövény**
  - ültetésre szánt növénnyel, fertőzött vágott hajtásokkal és kabóca vektorokkal terjed (tajtékos kabóca)
  - **Új EU-s esetek**: Luxemburg, Olaszország (Basilicata)
  - **továbbra is komoly kockázatot jelent** a fertőzés hazai behurcolása.

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

NEMZETI
ÉLELMISZERLÁNC-
BIZTONSÁGI
HIVATAL